TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2022 m. gegužės 5 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Direktyva 2014/59/ES – Kredito įstaigų ir investicinių įmonių pertvarkymas – Bendrieji principai – 34 straipsnio 1 dalis – Gelbėjimas privačiomis lėšomis – Pasekmės – 53 straipsnio 1 ir 3 dalys – Nuosavo kapitalo priemonių nurašymas – 60 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos b ir c punktai – 73–75 straipsniai – Akcininkų ir kreditorių teisių apsauga – Direktyva 2003/71/EB – Prospektas, kuris turi būti skelbiamas, kai vertybiniai popieriai siūlomi visuomenei ar įtraukiami į prekybos sąrašą – 6 straipsnis – Prospekte nurodyta neteisinga informacija – Ieškinys dėl atsakomybės, pareikštas po sprendimo dėl pertvarkymo priėmimo – Ieškinys dėl akcijų įsigijimo sutarties pripažinimo negaliojančia, pareikštas visas kredito įstaigos, dėl kurios priimtas sprendimas dėl pertvarkymo, teises ir pareigas perėmusiam subjektui“

Byloje C-410/20

dėl *Audiencia Provincial de A Coruña* (A Korunjos provincijos teismas, Ispanija) 2020 m. liepos 28 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2020 m. rugsėjo 2 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Banco Santander SA

prieš

J.A.C.,

M.C.P.R.

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė K. Jürimäe, teisėjai N. Jääskinen, M. Safjan, N. Piçarra (pranešėjas) ir M. Gavalec,

generalinis advokatas J. Richard de la Tour,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

* Proceso kalba: ispanų.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Banco Santander SA*, atstovaujamos *abogados* J. M. Rodríguez Cárcamo ir A. M. Rodríguez Conde,

– J.A.C. ir M.C.P.R., atstovaujamų *procuradora* C. Camba Méndez ir *abogado* X. A. Pérez-Lema López,

– Ispanijos vyriausybės, iš pradžių atstovaujamos J. Rodríguez de la Rúa Puig, A. Gavela Llopis ir S. Centeno Huerta, o vėliau – J. Rodríguez de la Rúa Puig ir A. Gavela Llopis,

– Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* P. Gentili,

– Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos L. Inez Fernandes, J. Cunha Marques, P. Barros da Costa ir S. Jaulin,

– Europos Komisijos, iš pradžių atstovaujamos D. Triantafyllou, A. Nijenhuis, J. Rius Riu ir A. Steiblytės, o vėliau – D. Triantafyllou, A. Nijenhuis ir A. Steiblytės,

susipažinęs su 2021 m. gruodžio 2 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/59/ES, kuria nustatoma kredito įstaigų ir investicinių įmonių gaivinimo ir pertvarkymo sistema ir iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 82/891/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/24/EB, 2002/47/EB, 2004/25/EB, 2005/56/EB, 2007/36/EB, 2011/35/ES, 2012/30/ES bei 2013/36/ES ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 1093/2010 bei (ES) Nr. 648/2012 (OL L 173, 2014, p. 190), 34 straipsnio 1 dalies a punkto, 53 straipsnio 1 ir 3 dalių, taip pat 60 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos b ir c punktų išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Banco Santander SA*, *Banco Popular Español SA* (toliau – *Banco Popular*) teises perėmusio subjekto, ginčą su dviem investuotojais J.A.C. ir M.C.P.R. dėl *Banco Santander* civilinės atsakomybės už išleistame prospekte nurodytą informaciją pagal 2003 m. lapkričio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/71/EB dėl prospekto, kuris turi būti skelbiamas, kai vertybiniai popieriai siūlomi visuomenei ar įtraukiami į prekybos sąrašą, ir iš dalies keičiančią Direktyvą 2001/34/EB (OL L 345, 2003, p. 64) su pakeitimais, padarytais 2008 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/11/EB (OL L 76, 2008, p. 37) (toliau – Direktyva 2003/71), nes remdamiesi šiuo prospektu šie investuotojai pasirašė *Banco Popular* akcijas.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2003/71

3 Nuo 2019 m. liepos 21 d. Direktyva 2003/71 panaikinta 2017 m. liepos 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2017/1129 dėl prospekto, kuris turi būti skelbiamas, kai vertybiniai popieriai siūlomi viešai arba įtraukiami į prekybos reguliuojamoje rinkoje sąrašą (OL L 168, 2017, p. 12). Vis dėlto, klostantis pagrindinės bylos faktinėms aplinkybėms, vis dar galiojo Direktyvos 2003/71 nuostatos.

4 Šios direktyvos 18 konstatuojamojoje dalyje buvo numatyta:

„Pilno informavimo apie vertybinius popierius ir jų emitentus nuostata skatina, kartu su verslo elgsenos taisyklėmis, investuotojų apsaugą. Be to, toks informavimas suteikia veiksmingą priemonę pasitikėjimui vertybiniais popieriais didinti ir taip prisidėti prie tinkamo vertybinių popierių rinkų veikimo ir plėtros. Tinkamas būdas tokiai informacijai pateikti yra prospekto paskelbimas.“

5 Tos direktyvos 6 straipsnyje „Su prospektu susijusi atsakomybė“ buvo numatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad atsakomybė už prospekte nurodytą informaciją būtų skiriama bent jau emitentui arba jo administraciniams, valdymo ar priežiūros organams, siūlytojui, asmeniui, prašančiam įtraukimo į prekybos reguliuojamoje rinkoje sąrašą, arba garantui. Atsakingi asmenys aiškiai įvardijami prospekte nurodant jų vardus, pavardes ir funkcijas arba, jei tai juridiniai asmenys, jų pavadinimus ir registruotas buveines, taip pat turi būti jų pareiškimai, kad, jų žiniomis, prospekte esanti informacija atitinka tikrovę ir kad prospekte nepraleista nieko, ka[s] galėtų turėti įtakos jo reikšmei.

2. Valstybės narės užtikrina, kad jų įstatymai ir kiti teisės aktai dėl civilinės atsakomybės būtų taikomi asmenis, atsakingiems už prospekte nurodomą informaciją.

<…>“

Direktyva 2014/59

6 Direktyvos 2014/59 45, 49, 51 ir 120 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(45) siekiant išvengti neatsakingo elgesio rizikos, visos žlungančios įstaigos, neatsižvelgiant į jų dydį ir tarpusavio ryšius, turėtų turėti galimybę pasitraukti iš rinkos, nesukeldamos sisteminių sutrikimų. Žlunganti įstaiga iš esmės turėtų būti likviduojama iškeliant įprastinę bankroto bylą. Tačiau likviduojant pagal įprastinę bankroto bylą gali kilti pavojus finansiniam stabilumui, nutrūkti ypatingos svarbos funkcijų vykdymas ir nukentėti indėlininkų apsauga. Tokiu atveju labai tikėtina, kad įstaigos pertvarkymas ir pertvarkymo priemonių taikymas, o ne įprastinės bankroto bylos atitiktų viešąjį interesą. <…>

<…>

(49) akcininkų ir kreditorių teisių apribojimai turėtų atitikti [Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos] 52 straipsnį. Todėl pertvarkymo priemonės turėtų būti taikomos tik toms įstaigoms, kurios žlunga ar galėtų žlugti, ir tik tuomet, kai tai būtina siekiant įgyvendinti visuotinės svarbos finansinio stabilumo tikslą. Visų pirma pertvarkymo priemonės turėtų būti taikomos, kai įstaigos negalima likviduoti keliant įprastinę bankroto bylą kartu nedestabilizuojant finansų sistemos ir reikia imtis priemonių, kad būtų užtikrintas sistemai svarbių funkcijų spartus perdavimas bei tęstinumas, ir kai negalima pagrįstai tikėtis alternatyvaus privataus sprendimo, įskaitant esamų akcininkų arba trečiojo asmens vykdomą kapitalo padidinimą, kuris būtų pakankamas visiškam įstaigos gyvybingumui atkurti. <…>

<…>

(51) siekiant apsaugoti akcininkų ir kreditorių teisę, reikėtų nustatyti aiškias pareigas, susijusias su pertvarkomos įstaigos turto ir įsipareigojimų vertinimu, ir, kai reikalaujama pagal šią direktyvą, sąlygų, kurios būtų buvę taikomos akcininkams ir kreditoriams, jei įstaiga būtų buvusi likviduota iškeliant įprastinę bankroto bylą, vertinimu. Turėtų būti įmanoma pradėti vertinimą jau ankstyvame intervencijos etape. Prieš imantis pertvarkymo veiksmų turėtų būti atliktas nešališkas ir tikroviškas įstaigos turto ir įsipareigojimų įvertinimas. Toks vertinimas turėtų būti apskundžiamas tik kartu su pertvarkymo sprendimu. Be to, kai reikalaujama pagal šią direktyvą, pritaikius pertvarkymo priemones turėtų būti atliktas akcininkams ir kreditoriams faktiškai taikytų sąlygų ir sąlygų, kurios joms būtų buvusios taikytos iškėlus įprastinę bankroto bylą, *ex-post* palyginimas. Jei nustatoma, kad akcininkai ir kreditoriai už savo reikalavimus gavo mažesnę sumą ar kompensaciją, nei būtų gavę iškėlus įprastinę bankroto bylą, jie turėtų turėti teisę atgauti skirtumą, kai to reikalaujama pagal šią direktyvą. Kitaip nei vertinimo prieš pertvarkymo veiksmus atveju, turėtų būti įmanoma tą palyginimą ginčyti atskirai nuo pertvarkymo sprendimo. <…>

<…>

(120) Sąjungos bendrovių teisės direktyvose nustatytos privalomos į šių direktyvų taikymo sritį patenkančių įstaigų akcininkų ir kreditorių apsaugos taisyklės. Kai pertvarkymo institucijoms reikia veikti skubiai, tos taisyklės gali kliudyti pertvarkymo institucijoms veiksmingai veikti, taikyti pertvarkymo priemones ir naudotis įgaliojimais, todėl į šią direktyvą reikėtų įtraukti tinkamų nukrypti leidžiančių nuostatų. Siekiant užtikrinti suinteresuotiesiems subjektams didžiausią teisinį tikrumą, nukrypti leidžiančios nuostatos turėtų būti aiškiai ir konkrečiai apibrėžtos ir taikomos tik atsižvelgiant į viešąjį interesą ir kai yra įvykdytos pertvarkymo proceso pradžios sąlygos. <…>“

7 Šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Šios direktyvos tikslais vartojamos šios terminų apibrėžtys:

<…>

47. įprastinė bankroto byla – kolektyvinė bankroto byla, pagal kurią parduodamas visas skolininko turtas arba jo dalis ir paskiriamas likvidatorius arba administratorius ir kuri paprastai pagal nacionalinę teisę keliama įstaigoms tik toms įstaigoms taikoma tvarka arba apskritai visiems fiziniams ir juridiniams asmenims taikoma tvarka;

<…>

57. gelbėjimo privačiomis lėšomis priemonė – mechanizmas, reikalingas, kad pagal 43 straipsnį pertvarkymo institucija pasinaudotų pertvarkomos įstaigos įsipareigojimų nurašymo ir konvertavimo įgaliojimais;

<…>

62. akcininkai – akcininkai arba kitų nuosavybės priemonių turėtojai;

<…>

76. poveikį patiriantis kreditorius – kreditorius, kurio reikalavimas susijęs su įsipareigojimu, kuris sumažintas arba konvertuotas į akcijas ar kitas nuosavybės priemones pasinaudojant nurašymo arba konvertavimo įgaliojimais taikant gelbėjimo privačiomis lėšomis priemonę;

<…>“

8 Minėtos direktyvos 34 straipsnio „Bendrieji pertvarkymo principai“ 1 dalyje įtvirtinta:

„Valstybės narės užtikrina, kad, taikydamos pertvarkymo priemones ir naudodamosi pertvarkymo įgaliojimais, pertvarkymo institucijos imtųsi visų priemonių, tinkamų užtikrinti, kad imantis pertvarkymo veiksmų būtų laikomasi šių principų:

a) pertvarkomos įstaigos akcininkams tenka pirmieji nuostoliai;

b) nuostoliai pertvarkomos įstaigos kreditoriams paskirstomi po akcininkų pagal jų reikalavimų tenkinimo eiliškumą, jeigu tai įprastinė bankroto byla, išskyrus atvejus, kai šioje direktyvoje aiškiai nustatyta kitaip;

<…>

g) nė vienas kreditorius neturi patirti nuostolių, viršijančių nuostolius, kurie būtų patirti, jei įstaiga arba 1 straipsnio 1 dalies b, c ar d punkte nurodytas subjektas būtų buvę likviduoti iškeliant įprastinę bankroto bylą taikant 73–75 straipsniuose numatytas apsaugos priemones;

<…>“

9 Tos pačios direktyvos 53 straipsnyje „Gelbėjimo privačiomis lėšomis įsigaliojimas“ nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad, pertvarkymo institucijai naudojantis 59 straipsnio 2 dalies ir 63 straipsnio 1 dalies e–i punktuose nurodytais įgaliojimais, pagrindinės sumos arba negrąžintos mokėtinos sumos sumažinimas, konvertavimas ar panaikinimas įsigaliotų ir nedelsiant būtų privalomas pertvarkomai įstaigai ir poveikį patiriantiems kreditoriams bei akcininkams.

<…>

3. Kai pertvarkymo institucija, pasinaudodama 63 straipsnio 1 dalies e punkte nurodytais įgaliojimais, įsipareigojimo pagrindinę sumą arba negrąžintą mokėtiną sumą sumažina iki nulio, tas įsipareigojimas ir visos su juo susijusios pareigos ar reikalavimai, kurie nėra sukaupti naudojimosi įgaliojimais metu, laikomi visomis prasmėmis įvykdytais ir jų negalima įrodyti [jais negalima remtis] jokioje vėlesnėje procedūroje, susijusioje su vėlesniu pertvarkomos įstaigos arba tos įstaigos teises perėmusio subjekto likvidavimu.

<…>“

10 Direktyvos 2014/59 60 straipsnio „[Nuosavo] kapitalo priemonių nurašymą arba konvertavimą reglamentuojančios nuostatos“ 2 dalies pirmos pastraipos b ir c punktuose nustatyta:

„Kai atitinkamų [nuosavo] kapitalo priemonių pagrindinė suma nurašoma:

<…>

b) atitinkamos [nuosavo] kapitalo priemonės savininkui nebelieka jokių įsipareigojimų tos nurašytos priemonės sumos atžvilgiu arba susijusių su ja, išskyrus visus jau sukauptus įsipareigojimus ir visą galimą atsakomybę už žalą apskundus pasinaudojimo nurašymo įgaliojimų teisėtumą[;]

c) atitinkamų [nuosavo] kapitalo priemonių savininkams neišmokama jokia kita kompensacija, išskyrus kompensaciją pagal 3 dalį.“

11 Šios direktyvos 73 straipsnio „Akcininkų ir kreditorių vertinimas atliekant dalinį perdavimą ir taikant gelbėjimo privačiomis lėšomis priemonę“ b punkte numatyta, kad „[v]alstybės narės užtikrina <…> ir visų pirma 75 straipsnio tikslais, <…> kai pertvarkymo institucijos taiko gelbėjimo privačiomis lėšomis priemonę, akcininkų ir kreditorių, kurių reikalavimai nenurašyti ar nekonvertuoti į nuosavybės vertybinius popierius, nepatirtų didesnių nuostolių nei tie, kuriuos jie būtų patyrę, jei pertvarkoma įstaiga būtų likviduota iškeliant įprastinę bankroto bylą tuo metu“.

12 Minėtos direktyvos 74 straipsnio „Skirtingų vertinim[ų] įvertinimas“ 1 dalyje numatyta:

„Siekdamos įvertinti, ar akcininkams ir kreditoriams būtų taikytas geresnis vertinimas, jei pertvarkomai įstaigai būtų iškelta įprastinė bankroto byla, įskaitant 73 straipsnio tikslais, bet tuo neapsiribojant, valstybės narės užtikrina, jog atlikus pertvarkymo veiksmą arba veiksmus nepriklausomas asmuo kuo greičiau atliktų vertinimą. <…>“

13 Tos pačios direktyvos 75 straipsnyje „Akcininkų ir kreditorių apsaugos priemonė“ įtvirtinta:

„Valstybės narės užtikrina, kad jei atlikus įvertinimą pagal 74 straipsnį nustatyta, kad 73 straipsnyje nurodyti kurie nors akcininkai arba kreditoriai <…> patyrė didesnių nuostolių[,] nei jie būtų patyrę įstaigą likviduojant pagal įprastinę bankroto bylą, jie turi teisę į skirtumo išmokėjimą iš pertvarkymo finansavimo struktūrų.“

Bendros pertvarkymo valdybos sprendimas

14 2017 m. birželio 7 d. Sprendimu SRB/EES/2017/08 Bendra pertvarkymo valdyba patvirtino *Banco Popular* pertvarkymo schemą, Komisija ją savo ruožtu patvirtino Sprendimu (ES) 2017/1246 (OL L 178, 2017, p. 15).

Ispanijos teisė

Civilinis kodeksas

15 *Código Civil* (Civilinis kodeksas) 1307 straipsnyje nustatyta:

„Jeigu dėl nustatyto sutarties negaliojimo turintis grąžinti daiktą kontrahentas negali to padaryti, nes daiktas prarastas, jis turi grąžinti gautus vaisius ir praradimo momentu buvusią daikto vertę, taip pat palūkanas nuo tos pačios dienos.“

2015 m. įstatymas Nr. 11

16 *Ley 11/2015 de recuperación y resolución de entidades de crédito y empresas de servicios de inversión* (2015 m. birželio 18 d. Įstatymas Nr. 11 dėl kredito įstaigų ir investicinių paslaugų bendrovių gaivinimo bei pertvarkymo) (BOE, Nr. 146, 2015 m. birželio 19 d., p. 50797) į Ispanijos teisę perkeliama Direktyva 2014/59.

Banko įstaigų tvarkingo restruktūrizavimo fondo sprendimas

17 Bendros pertvarkymo valdybos sprendimas SRB/EES/2017/08 buvo įgyvendintas tos pačios dienos *Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria* (Banko įstaigų tvarkingo restruktūrizavimo fondas) sprendimu (BOE, Nr. 155, 2017 m. birželio 30 d., p. 55470), jo trečiajame teisiniame pagrinde nurodyta:

„Kiek tai susiję su šiuo sprendimu pagal 2015 m. Įstatymo Nr. 11 39 straipsnio 2 dalį patvirtintos nurašymo priemonės apimtimi, tai yra nuolatinis nurašymas, [nurašytų akcijų] savininkams visiškai nekompensuojama <…>. Nurašytų akcijų savininkams nebelieka jokių įsipareigojimų, išskyrus jau sukauptus įsipareigojimus ar galimą atsakomybę apskundus pasinaudojimo nurašymo įgaliojimais teisėtumą.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

18 2016 m. birželio mėn. J.A.C. ir M.C.P.R. įsigijo *Banco Popular* akcijų, kai buvo vykdomas kapitalo didinimas pateikus viešą pasiūlymą pasirašyti akcijas.

19 Vadovaujantis 2017 m. birželio 7 d. Bankų įstaigų tvarkingo restruktūrizavimo fondo sprendimu, *Banco Popular* akcinio kapitalo nominalioji vertė buvo sumažinta iki nulio, o visos šį akcinį kapitalą sudarančios akcijos buvo visiškai nurašytos nemokant jokios kompensacijos.

20 *Banco Santander* įsigijo visas naujas priėmus šį sprendimą gautas *Banco Popular* akcijas ir 2018 m. įvykdė prijungimą. Dėl šios operacijos *Banco Popular* neteko juridinio asmens statuso, o *Banco Santander* tapo jos teisių perėmėju.

21 2018 m. kovo mėn. J.A.C. ir M.C.P.R. pareiškė ieškinį *Banco Popular* dėl akcijų pasirašymo sutarties pripažinimo negaliojančia dėl suklydimo, nes sutartis buvo pasirašyta remiantis pagal Direktyvą 2003/71 paskelbtame prospekte nurodyta neišsamia ir netikslia apskaitos ir turto informacija, arba dėl kaltės tyčia klastojant ir nuslepiant nurodytą informaciją apie bendrovės turtą.

22 2019 m. birželio 3 d. sprendimu *Juzgado de Primera Instancia no. 2 de A Coruña* (A Korunjos pirmosios instancijos teismas Nr. 2, Ispanija) pripažino akcijų pasirašymo sutartį negaliojančia ir nurodė grąžinti J.A.C. ir M.C.P.R. atitinkamas investicijas su palūkanomis. *Banco Santander* šį sprendimą apskundė *Audiencia Provincial de A Coruña* (A Korunjos provincijos teismas, Ispanija) – prašymą priimti prejudicinį sprendimą šioje byloje pateikusiam teismui.

23 To teismo manymu, reikia nustatyti, ar Sąjungos teisės normos dėl civilinės atsakomybės už prospekte nurodytą informaciją, kaip jas išaiškino Teisingumo Teismas 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendime *Hirmann* (C-174/12, EU:C:2013:856), gali būti svarbesnės už Direktyvoje 2014/59 įtvirtintus kredito įstaigų ir investicinių įmonių pertvarkymo principus, visų pirma principą, kad pertvarkomos įstaigos ar įmonės akcininkai turi pirmieji padengti patirtus nuostolius.

24 Konkrečiau kalbant, minėtam teismui kyla klausimas dėl galimybės patenkinti pagal Direktyvos 2003/71 6 straipsnį pareikštą ieškinį dėl atsakomybės už prospekte nurodytą informaciją, pasibaigus prospektą išleidusios kredito įstaigos ar investicinės įmonės pertvarkymui, arba prašymą pripažinti akcijų, įsigytų remiantis klaidingu prospektu, pasirašymo sutartį negaliojančia dėl sutikimo nebuvimo, visų pirma pagal Civilinio kodekso 1307 straipsnį (taip pat ir pertvarkymui pasibaigus). Šiuo klausimu jis nurodo, kad nacionalinėje teisėje numatytas pripažinimas negaliojančiu atgaline data reiškia, kad J.A.C. ir M.C.P.R. sudaryta akcijų pasirašymo sutartis niekada nesukėlė jokių pasekmių, todėl šiuos asmenis galiausiai reikėtų laikyti ne atitinkamos banko įstaigos akcininkais, o jos kreditoriais.

25 Šiomis aplinkybėmis *Audiencia Provincial de A Coruña* (A Korunjos provincijos teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1) Ar tuo atveju, kai vykdant finansų įstaigos veiklos nutraukimo procedūrą išperkamos visos akcijos, į kurias buvo padalytas akcinis kapitalas, <…>
Direktyvos 2014/59 34 straipsnio 1 dalies a punktą, 53 straipsnio 1 ir 3 dalis bei 60 straipsnio 2 dalies [pirmos pastraipos] b ir c punktus reikia aiškinti taip, jog pagal juos draudžiama asmenims, kurie įsigijo akcijų pagal siekiant padidinti kapitalą pateiktą viešąjį pasirašymo pasiūlymą kelis mėnesius prieš veiklos nutraukimo procedūros pradžią, įstaigai emitentei arba įstaigai, atsiradusiai po vėlesnio prijungimo, pareikšti ieškinius dėl žalos atlyginimo arba tokio paties poveikio ieškinius, grindžiamus trūkstama informacija akcijų išleidimo prospekte?

2) Ar tuo pačiu atveju, koks nurodomas [pirmame] klausime, pagal [Direktyvos 2014/59] 34 straipsnio 1 dalies a punktą, 53 straipsnio 3 dalį bei 60 straipsnio 2 dalies [pirmos pastraipos] b punktą draudžiama teismine tvarka nustatyti pareigą įstaigai emitentei arba visas jos teises perėmusiam subjektui grąžinti už pasirašytas

akcijas sumokėtą atlygį, taip pat pareigą sumokėti palūkanas todėl, kad išnagrinėjus po įstaigos veiklos nutraukimo pareikštus ieškinius buvo konstatuotas akcijų pasirašymo sutarties negaliojimas, taikomas atgaline tvarka (*ex tunc*)?“

Dėl prašymo atnaujinti žodinę proceso dalį

26 J.A.C. ir M.C.P.R., susipažinę su generalinio advokato išvada, 2021 m. gruodžio 2 d. dokumentu, kurį Teisingumo Teismo kanceliarija gavo 2022 m. balandžio 5 d., prašė atnaujinti žodinę proceso dalį, remiantis Teisingumo Teismo procedūros reglamento 83 straipsniu.

27 Savo prašyme J.A.C. ir M.C.P.R. nesutinka su generalinio advokato išvada. Konkrečiai jie tvirtina, kad dalis išvados teiginių prieštarauja *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas, Ispanija) praktikai, ir nesutinka su siūlomu Direktyvos 2014/59 aiškinimu.

28 Pagal Procedūros reglamento 83 straipsnį, išklausęs generalinį advokatą Teisingumo Teismas gali bet kada nutarti pradėti ar atnaujinti žodinę proceso dalį – pirmiausia, jeigu jis mano, kad jam pateikta nepakankamai informacijos, arba jeigu šalis pateikė naują faktą, kuris gali būti lemiamas Teisingumo Teismui priimant sprendimą, arba jeigu nagrinėjant bylą reikia remtis argumentu, dėl kurio šalys ar Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnyje nurodyti suinteresuotieji asmenys nepateikė nuomonės (šiuo klausimu žr. 2021 m. spalio 6 d. Sprendimo *Sumal*, C-882/19, EU:C:2021:800, 20 punktą).

29 Vis dėlto pats generalinio advokato išvados turinys negali būti laikomas nauja faktine aplinkybe, kuria remdamosi šalys galėtų atsakyti į šią išvadą. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau turėjo galimybę pabrėžti, kad pagal SESV 252 straipsnį generalinis advokatas viešame posėdyje visiškai nešališkai ir nepriklausomai teikia motyvuotą išvadą dėl bylų, kuriose pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statutą jis privalo dalyvauti, tam, kad padėtų šiam teismui vykdyti užduotį – užtikrinti, kad aiškinant ir taikant Sutartis būtų laikomasi teisės. Kadangi dėl šios išvados šalys negali pateikti nuomonės, ja pradedamas Teisingumo Teismo pasitarimo etapas. Taigi tai yra ne Teisingumo Teismui nepriklausančios institucijos nuomonė, skirta teisėjams ar šalims, o individuali, motyvuota ir viešai išreikšta pačios institucijos nario nuomonė. Tokiomis aplinkybėmis šalys negali pateikti nuomonės dėl generalinio advokato išvados (šiuo klausimu žr. 2021 m. spalio 6 d. Sprendimo *Sumal*, C-882/19, EU:C:2021:800, 21 punktą).

30 Šiuo atveju Teisingumo Teismas, išklausęs generalinį advokatą, konstatuoja, kad J.A.C. ir M.C.P.R. pateikti įrodymai neatskleidžia jokių naujų faktų, kurie gali būti lemiami Teisingumo Teismui priimant sprendimą šioje byloje, ir kad ją nagrinėjant nereikia remtis argumentu, dėl kurio šalys ar suinteresuotieji asmenys nepateikė nuomonės. Teisingumo Teismas turi visą būtiną informaciją ir yra pakankamai informuotas, kad galėtų priimti sprendimą. Todėl Teisingumo Teismas mano, kad nėra pagrindo atnaujinti žodinę proceso dalį.

Dėl prejudicinių klausimų

31 Savo dviem klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/59 34 straipsnio 1 dalies a punkto, 53 straipsnio 1 ir 3 dalių ir 60 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos b ir c punktų nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad jomis, visiškai nurašius pertvarkomos kredito įstaigos arba investicinės įmonės akcijas, tos įstaigos ar įmonės akcijų pagal iki tokios pertvarkymo procedūros pradžios pateiktą viešą pasirašymo pasiūlymą įsigijusiems asmenims draudžiama

pareikšti ieškinį tai įstaigai ar įmonei arba jos teises perėmusiam subjektui dėl atsakomybės už prospekte nurodytą informaciją, kaip numatyta Direktyvos 2003/71 6 straipsnyje, arba ieškinį dėl šių akcijų pasirašymo sutarties pripažinimo negaliojančia pagal taikomą nacionalinę teisę, kai šis prospektas, atsižvelgiant į jo taikymą atgaline data, lemia už minėtas akcijas sumokėto atlygio grąžinimą su palūkanomis nuo šios sutarties sudarymo dienos.

32 Visų pirma reikia priminti, kad Direktyvos 2014/59 34 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose įtvirtintas principas, kad nuostoliai dėl pertvarkymo procedūros taikymo pirmiausia tenka pertvarkomos kredito įstaigos ar investicinės įmonės akcininkams, ir tik vėliau – jos kreditoriams.

33 Kai pertvarkymo procedūra susijusi su gelbėjimu privačiomis lėšomis, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2014/59 2 straipsnio 1 dalies 57 punktą, tos direktyvos 53 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad pagal tą gelbėjimą privačiomis lėšomis leidžiamos kapitalo mažinimo, konvertavimo ar panaikinimo priemonės nedelsiant tampa privalomos poveikį patiriantiems akcininkams ir kreditoriams. Kaip nurodyta šios direktyvos 53 straipsnio 3 dalyje, kai pertvarkymo institucija įsipareigojimo pagrindinę sumą arba negrąžintą mokėtiną sumą sumažina iki nulio, visos su šiuo įsipareigojimu susijusios pareigos ar reikalavimai, kurie nėra sukaupti pertvarkymo metu, laikomi visomis prasmėmis įvykdytais ir jais negalima remtis prieš kredito įstaigą ar investicinę įmonę, kuriai taikoma pertvarkymo priemonė, ar tos įstaigos ar įmonės teises perėmusį subjektą vėlesnėje likvidavimo procedūroje.

34 Direktyvos 2014/59 60 straipsnio, nustatančio nuosavo kapitalo priemonių nurašymą arba konvertavimą, 2 dalies pirmos pastraipos b punkte nurodyta, kad pagal pertvarkymo sprendimą nurašytų nuosavo kapitalo priemonių savininkui nebelieka jokių įsipareigojimų, išskyrus visus jau sukauptus įsipareigojimus ir visą galimą atsakomybę už žalą apskundus pasinaudojimo nurašymo įgaliojimų teisėtumą. Be to, pagal šios direktyvos 60 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos c punktą atitinkamų nuosavo kapitalo priemonių savininkams iš esmės neišmokama jokia kita kompensacija.

35 Šios nuostatos turi būti aiškinamos visų pirma atsižvelgiant į Direktyvos 2014/59 49 konstatuojamąją dalį, kurioje nurodyta, kad pertvarkymo priemonės ypatingos skubos atvejais turėtų būti taikomos tik toms kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms, kurios žlunga ar galėtų žlugti, ir tik tuomet, kai tai būtina siekiant įgyvendinti visuotinės svarbos finansinio stabilumo tikslą. Todėl tokia procedūra turėtų būti taikoma tais atvejais, kai aptariama kredito įstaiga ar investicinė įmonė negali būti likviduota iškėlus įprastinę bankroto bylą, nesutrikdant finansų sistemos stabilumo. Kaip nurodyta šios direktyvos 45 konstatuojamojoje dalyje, pertvarkymu siekiama išvengti neatsakingo elgesio rizikos finansų sektoriuje, todėl nuostoliai, likvidavus kredito įstaigą ar investicinę įmonę, pirmiausia tenka akcininkams, kad likvidavimas nesumažintų viešųjų lėšų ir nepakenktų indėlininkų apsaugai.

36 Be to, Teisingumo Teismas taip pat pabrėžė, kad bankų ir finansų sistemos stabilumo užtikrinimas ir sisteminės rizikos išvengimas – tai Sąjungos siekiami viešojo intereso tikslai (2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Adusbef ir kt.*, C-686/18, EU:C:2020:567, 92 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Taigi, nors tvirtos ir nuoseklios investuotojų apsaugos užtikrinimas visoje Sąjungoje neabejotinai susijęs su viešuoju interesu, negalima visais atvejais suteikti viršenybės tam interesui, palyginti su viešuoju finansų sistemos stabilumo užtikrinimo interesu (2016 m. liepos 19 d. Sprendimo *Kotnik ir kt.*, C-526/14, EU:C:2016:570, 91 punktas ir 2016 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Dowling ir kt.*, C-41/15, EU:C:2016:836, 54 punktas).

37 Taigi Direktyvoje 2014/59, siekiant išsaugoti valstybių narių finansinį stabilumą, numatyta galimybė išimtinėmis ekonominėmis aplinkybėmis taikyti procedūrą, kuri gali paveikti visų pirma kredito įstaigos ar investicinės įmonės akcininkų ir kreditorių teises, sukuriant nemokumo režimą (kuriuo nukrypstama nuo įprastinės bankroto teisės), jį leidžiama taikyti tik išimtinėmis aplinkybėmis ir jis turi būti pagrįstas viršesniu viešuoju interesu. Nukrypti leidžiantis šio režimo pobūdis reiškia, kad galima netaikyti kitų Sąjungos teisės nuostatų, jei dėl jų pertvarkymo įgyvendinimas gali tapti neveiksmingas arba jam gali iškilti kliūčių.

38 Šiuo klausimu Direktyvos 2014/59 120 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad toje direktyvoje numatytos nukrypti nuo į ES bendrovių teisės direktyvų taikymo sritį patenkančių įstaigų akcininkų ir kreditorių apsaugos privalomų taisyklių leidžiančios nuostatos, kurios gali kliudyti kompetentingoms institucijoms veiksmingai veikti, taikyti pertvarkymo priemones ir naudotis įgaliojimais, turi būti ne tik tinkamos, bet ir aiškiai ir konkrečiai apibrėžtos, siekiant užtikrinti suinteresuotiesiems subjektams didžiausią teisinį tikrumą.

39 Kaip, be kita ko, matyti iš Direktyvos 2003/71 18 konstatuojamosios dalies, minėta direktyva buvo siekiama apsaugoti investuotojus, kai jie priima sprendimą įsigyti vertybinių popierių iš kredito įstaigos ar investicinės įmonės. Vertybinių popierių pardavimo prospekto išleidimas, jeigu jame turi būti išdėstyta išsami, patikima ir lengvai prieinama informacija apie šiuos vertybinius popierius, sustiprina visuomenės pasitikėjimą ir taip prisideda prie tinkamo atitinkamų rinkų veikimo ir plėtros, o taip užkertamas kelias pažeidimams (šiuo klausimu žr. 2014 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Almer Beheer ir Daedalus Holding*, C-441/12, EU:C:2014:2226, 33 punktą).

40 Taigi ši direktyva iš esmės patenka į „Sąjungos bendrovių teisės direktyvų“ taikymo sritį, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2014/59 120 konstatuojamąją dalį. Šioje direktyvoje leidžiama nukrypti nuo Sąjungos teisės, pavyzdžiui, Direktyvos 2003/71 nuostatų, jei dėl jų taikymo pertvarkymo įgyvendinimas gali tapti neveiksmingas arba jam gali iškilti kliūčių, nors Direktyvoje 2014/59 ir nėra tiesiogiai numatyta, kad šioms nuostatoms gali būti taikomos joje numatytos nukrypti leidžiančios nuostatos.

41 Konkrečiai kalbant apie Direktyvos 2003/71 6 straipsnyje numatytą ieškinį dėl atsakomybės už vertybinių popierių pardavimo prospekte nurodytą informaciją, kaip pažymėta generalinio advokato išvados 53 punkte, šis ieškinys susijęs su įsipareigojimų ar reikalavimų, kurie laikomi visomis prasmėmis įvykdytais, jeigu jie nėra sukaupti pertvarkymo dieną, kategorija, todėl jais negalima remtis prieš pertvarkomą kredito įstaigą ar investicinę įmonę arba tos įstaigos ar įmonės teises perėmusį subjektą vėlesnėje procedūroje, kaip matyti tiek iš Direktyvos 2014/59 53 straipsnio 3 dalies formuluotės, tiek netiesiogiai – iš tos pačios direktyvos 60 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos.

42 Tas pats pasakytina apie ieškinį dėl akcijų pasirašymo sutarties pripažinimo negaliojančia, pareikštą prospektą išleidusiai kredito įstaigai arba investicinei įmonei arba jos teises perėmusiam subjektui, pradėjus pertvarkymo procedūrą.

43 Tiek ieškiniu dėl atsakomybės, tiek ieškiniu dėl sutarties pripažinimo negaliojančia iš tiesų siekiama, kad pertvarkoma kredito įstaiga ar investicinė įmonė arba jos teises perėmęs subjektas atlygintų akcininkų patirtus nuostolius dėl to, kad pertvarkymo institucija pasinaudojo savo įgaliojimais nurašyti arba konvertuoti šios įstaigos ar įmonės įsipareigojimus arba savo įgaliojimais reikalauti visiškai grąžinti sumas, investuotas į pasirašytas ir dėl tokio pertvarkymo nurašytas akcijas. Jei būtų leidžiama pareikšti tokius ieškinius, iškiltų abejonių dėl viso vertinimo,

kuriuo grindžiamas sprendimas dėl pertvarkymo, nes šio vertinimo objektyvūs duomenys apima ir kapitalo sudėtį. Taigi, kaip nurodyta generalinio advokato išvados 82 ir 95 punktuose, būtų nesėkminga ir pati pertvarkymo procedūra ir nepasiekta Direktyvos 2014/59 tikslų.

44 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pagal Direktyvos 2014/59 34 straipsnio 1 dalies a punktą, 53 straipsnio 1 ir 3 dalis ir 60 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos b ir c punktus draudžiama pareikšti Direktyvos 2003/71 6 straipsnyje numatytą ieškinį dėl atsakomybės arba ieškinį pagal nacionalinę teisę dėl akcijų pasirašymo sutarties pripažinimo negaliojančia prospektą išleidusiai kredito įstaigai ar investicinei įmonei arba jos teises perėmusiam subjektui, priėmus sprendimą dėl pertvarkymo remiantis tomis nuostatomis.

45 Šios išvados nepaneigia 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimas *Hirmann* (C-174/12, EU:C:2013:856, 23 ir 28 punktai), jame Teisingumo Teismas, be kita ko, nusprendė, kad 1976 m. gruodžio 13 d. Antrosios Tarybos direktyvos 77/91/EEB dėl apsaugos priemonių, kurių valstybės narės, siekdamos tokias priemones suvienodinti, reikalauja iš [SESV 54 straipsnio antroje pastraipoje] apibrėžtų akcinių bendrovių, jų narių ir kitų interesų apsaugai, bendroves steigiant, palaikant ir keičiant jų kapitalą, koordinavimo (OL L 26, 1977, p. 1) nuostatomis, kuriomis siekiama išlaikyti įstatinį akcinių bendrovių kapitalą ir vienodų sąlygų taikymą akcininkams, nedraudžiamos nacionalinės priemonės, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliama Direktyva 2003/71, kuria, pirma, numatoma bendrovės emitentės atsakomybė už netikslios informacijos atskleidimą ir, antra, įtvirtinama šios bendrovės pareiga, įgyvendinant šią atsakomybę, grąžinti pirkėjui akcijų pirkimo kainą atitinkančią sumą ir atsiimti tas akcijas.

46 Byloje, kurioje buvo priimtas tas sprendimas, buvo taikomos Sąjungos bendrovių teisės direktyvos (jų taikymas turi būti kuo labiau suderintas), o pagrindinė byla susijusi su Direktyvos 2014/59 taikymu; kaip nurodyta šio sprendimo 36 ir 37 punktuose, ta direktyva, siekiant apsaugoti viešąjį interesą – užtikrinti finansų sistemos stabilumą, sukuriamas režimas, kuriuo nukrypstama nuo įprastinės bankroto teisės, o šią reglamentuoja įprastinė bendrovių teisė.

47 Be to, reikia priminti, kad nei teisė į nuosavybę, įtvirtinta Pagrindinių teisių chartijos 17 straipsnyje, nei teisė į teisminę gynybą, įtvirtinta šios chartijos 47 straipsnyje, nėra absoliuti (šiuo klausimu dėl teisės į nuosavybę žr. 2017 m. birželio 13 d. Sprendimo *Florescu ir kt.*, C-258/14, EU:C:2017:448, 51 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją, o dėl teisės į veiksmingą teisminę gynybą – 2019 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Deutsche Umwelthilfe*, C-752/18, EU:C:2019:1114, 44 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

48 Šiuo klausimu svarbu pažymėti, kad Direktyvoje 2014/59 taip pat numatytas pertvarkomos kredito įstaigos arba investicinės įmonės akcininkų ir kreditorių apsaugos mechanizmas. Pagal šios direktyvos 73 straipsnio b punktą, į kurį daroma nuoroda jos 34 straipsnio 1 dalies g punkte, akcininkams ir kreditoriams per tokią procedūrą suteikiama teisė pagal savo reikalavimus gauti išmoką arba kompensaciją, ne mažesnę negu suma, kurią pagal apskaičiavimus jie būtų atgavę, jei atitinkama įstaiga ar įmonė būtų likviduota keliant įprastinę bankroto bylą.

49 Taigi minėtos direktyvos 74 straipsnyje, siejamame su jos 51 konstatuojamąja dalimi, nustatyta, kad, siekiant įvertinti, ar akcininkams ir kreditoriams būtų taikytas geresnis vertinimas, jeigu aptariamai kredito įstaigai arba investicinei įmonei būtų iškelta įprastinė bankroto byla, reikėtų *a posteriori* palyginti faktines akcininkams ir kreditoriams taikomas sąlygas ir sąlygas, kurios joms būtų pritaikytos įprastinėje bankroto byloje. Šiuo tikslu valstybės narės turi užtikrinti, kad vertinimą kuo greičiau, įgyvendinus pertvarkymo priemonę, atliktų nepriklausomas asmuo. Tokį palyginimą galima ginčyti atskirai nuo pertvarkymo sprendimo.

50 Direktyvos 2014/59 75 straipsnyje pažymima, kad, nustačius, jog per pertvarkymo procedūrą akcininkai ar kreditoriai už savo reikalavimus gavo mažesnę išmoką ar kompensaciją, nei būtų gavę iškėlus įprastinę bankroto bylą, jie turi teisę į skirtumo išmokėjimą. Kaip nurodyta generalinio advokato išvados 105 punkte, taip garantuojamas tik vykdant pertvarkymą patirtų nuostolių ir nuostolių, kurie būtų patirti likviduojant įprastai, skirtumo sumokėjimas.

51 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti, kad Direktyvos 2014/59 34 straipsnio 1 dalies a punkto, 53 straipsnio 1 ir 3 dalių ir 60 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos b ir c punktų nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad jomis draudžiama, visiškai nurašius pertvarkomos kredito įstaigos arba investicinės įmonės akcijas, tos įstaigos ar įmonės akcijų pagal iki tokios pertvarkymo procedūros pradžios pateiktą viešą pasirašymo pasiūlymą įsigijusiems asmenims pareikšti ieškinį tai įstaigai ar įmonei arba jos teises perėmusiam subjektui dėl atsakomybės už prospekte nurodytą informaciją, kaip numatyta Direktyvos 2003/71 6 straipsnyje, arba ieškinį dėl šių akcijų pasirašymo sutarties pripažinimo negaliojančia, kai šis prospektas, atsižvelgiant į jo taikymą atgaline data, lemia už minėtas akcijas sumokėto atlygio grąžinimą su palūkanomis nuo šios sutarties sudarymo dienos.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

52 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/59/ES, kuria nustatoma kredito įstaigų ir investicinių įmonių gaivinimo ir pertvarkymo sistema ir iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 82/891/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/24/EB, 2002/47/EB, 2004/25/EB, 2005/56/EB, 2007/36/EB, 2011/35/ES, 2012/30/ES bei 2013/36/ES ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 1093/2010 bei (ES) Nr. 648/2012, 34 straipsnio 1 dalies a punkto, 53 straipsnio 1 ir 3 dalių ir 60 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos b ir c punktų nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad jomis draudžiama, visiškai nurašius pertvarkomos kredito įstaigos arba investicinės įmonės akcijas, tos įstaigos ar įmonės akcijų pagal iki tokios pertvarkymo procedūros pradžios pateiktą viešą pasirašymo pasiūlymą įsigijusiems asmenims pareikšti ieškinį tai įstaigai ar įmonei arba jos teises perėmusiam subjektui dėl atsakomybės už prospekte nurodytą informaciją, kaip numatyta 2003 m. lapkričio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/71/EB dėl prospekto, kuris turi būti skelbiamas, kai vertybiniai popieriai siūlomi visuomenei ar įtraukiami į prekybos sąrašą, ir iš dalies keičiančios Direktyvą 2001/34/EB su pakeitimais, padarytais 2008 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/11/EB, 6 straipsnyje, arba ieškinį dėl šių akcijų pasirašymo sutarties pripažinimo negaliojančia, kai šis prospektas, atsižvelgiant į jo taikymą atgaline data, lemia už minėtas akcijas sumokėto atlygio grąžinimą su palūkanomis nuo šios sutarties sudarymo dienos.

Parašai.